

Курд Ласвиц

Проектите на света

Когато се създаваше светът, трябваше – много естествено – преди всичко да има проект.

Разбира се, не само един. Имаше безкрайно много възможни светове в безкрайно много възможни пространства. И тъй като ставаше въпрос за важно дело, главните ангели имаха задачата да разработят всичко в най-големи подробности.

Времето не напираше, защото мярката за земното въртене още не бе открита, и така Господ възнамеряваше да избере най-добрия от всички възможни светове, за да го сътвори като единствено реален.

Без съмнение, той разпозна най-добрия от пръв поглед. В него нямаше изобщо никакво противоречие, никакво разногласие, никакви смущения, никакви болки, никакви глупости; нямаше нищо друго, освен опияняващо блаженство и доволство; а при това никой не знаеше от какво всъщност бе доволен. Защото всички бяха винаги единомудни и бе съвсем невъзможно да се ядосаш за нещо.

Бог вече искаше всецяло да изработи този свят на най-висше щастие, когато тепърва погледна разноските. Уви! Най-съвършеният свят бе, за съжаление, най-скъпият от всички. Той наистина бе прекалено скъп. Трябваше му постоянна налична субсидия, тъй като нито едно желание не биваше да остане незадоволено. Това можеше да си позволи само едно акционерно дружество, а такова не можеше да се създаде; в противен случай светът вече не би бил съвършен.

И тъй, прекалено скъпите светове бяха отстранени от самото начало, също така прекалено евтините, тъй като те бяха боклук. После Всевишният направи още няколко по-строги подбора и запази накрая два проекта. Нарече ги А и Б. Те бяха изпълнени в естествена големина.

Сега трябваше най-напред да бъдат изпробвани.

Общото енергоразпределение бе нагласено в начално положение при време нула и след това пуснаха времето. Първо при свят А. Работата потръгна и светът забръмча, та драго да ти стане.

След като това бе продължило така няколко децилона години, което при един световен опит все пак още не говори много, Господ направи малко контролно изпитание. Той бръкна наслуки в една от безкрайно многото системи от млечни пътища, извади си едно слънце, взе една от планетите му и разгледа по-подробно нещото, което се развиваше върху нея и пъплеше наоколо. То изглеждаше почти като на нашата Земя.

– Как ви харесва там? – попита Създателят. – Нима това не е един прекрасен свят?

– Благодаря за любезното запитване – отговори един глас. – Ще

проверя.

– Какво? Ще провериш ли? Та вие трябва да знаете дали ви харесва.

– Ще направя справка в Календара за чувствата какво трябва да отговоря. Тук е написано. Това е един ужасен свят.

– Какво означава това?

– Ще погледна в Календара на разума. И тъй – поради абсолютната закономерност на математическата логика, която е заложена в основата на световния проект, всички събития и всички чувства са определени от самото начало и човек може да ги потърси както за бъдното, така и за отминалото време в автоматичните репродукционни регистри. Следователно, ако искам да зная защо имам определено мнение, трябва само да...

– Но какво искаш да спечелиш с това? Та ти трябва сам да решиш...

– Какво искам ли? Ще надзърна в Календара за желанията.

– Имам предвид защо намирате света за ужасен?

– Тъкмо защото гой е така абсолютно безпогрешен, че човек може всичко да разбере от Календара на действителността. Също и какво трябва да иска – нали не го знае предварително, ала въпреки това може да го научи, ако направи справка.

– Затова пък сте предпазени от всякакви глупости.

– Но ние изобщо не живеем, само търсим непрекъснато в Календарите; а когато видим какво ще стане, изобщо не желаем тепърва да го изживяваме. Ето например виждам в Календара на желанията, че искам утре, на тържествения обяд в чест на нашия директор, да държа реч, но от Календара на чувствата научавам, че при това ще се изложи и зле ще засегна човека.

– Тогава трябва да се откажеш или да промениш речта.

– Точно това е ужасното! Как да го направя, преди да съм погледнал в Календара на разума? Нищо не може да се промени в този свят! Най-малкото петънце или пращинка продължава да действа во веки веков, запазва се някъде.

– Но все пак се забравя.

– Забравя! Е, ако имахме праг на съзнанието! Но дори ако можеше човек да забрави, нали то си е записано в световните планове и някой може да го открие. Не, не! Да можеш всичко да разбереш, но да не си в състояние нищо да промениш – това е лошо. И макар всичко да е възможно най-добро, един свят, в който нищо не може да се направи по-добре, все пак е ужасен!

Тогава Всевишният върна планетата на мястото ѝ, Слънцето в неговата си система и Млечния път в неговото си пространство, изключи времето и светът бе спрял от производство.

– Не – каза той на главния ангел, който бе направил проект А, – това не е най-добрият свят. Нека да изпробваме проект Б.

Външно този свят напълно приличаше на А, защото той също бе изграден на принципа на вмъкнатите като кутии една в друга обитаеми звездни системи. И тъй, ангелът пусна времето да върви, а когато изминаха двадесет центилиона години, Господ пак си извади една планета и огледа живите същества върху нея.

– Е, как сте? – поинтересува се той. – Как ви се нрави светът?

– Ужасно, съвсем ужасно! – закрещяха един през друг множество гласове.

– Хайде, хайде! – занарежда успокоително Творецът. – Само един по един!

Но нищо не можеше да се направи. Така всички се оплакваха едновременно, докато той не измъкна едно от тези същества. Сега то изведнъж се оказа много доволно и когато Господ го запита как му харесва светът, то възкликна:

– Ах, така е просто чудесно! Сега съм сам и ето че веднага е налице всичко, каквото желая. Прииска ли ми се да се потрудя здравата, мускулите ми заиграват и мозъкът ми заработва трескаво. Прииска ли ми се да почина и река ли, че тук трябва да има хубава къщичка сред обширен, закътан парк и удобен шезлонг на верандата, то незабавно ще се излегна там и ще запуша хаванската си пура. Така че тук си е направо превъзходно!

– Тогава защо всички викахте: Ужасно! Ужасно!

– Да, Всемогъщи, докато един от нас желае нещо, сам за себе си, ние имаме всичко; то се явява охотно и нищо не може да му попречи. Но като сме натъпкани заедно там, в пространството на жилищното кълбо, хубавите мисли и блянове, всички прекрасни мечти на моята душа се сблъскват и влизат в конкуренция със също така могъщите фантазии на съквартирантите ми. Там, където е градината ми, съседът пуска шестте си момчета да ритат топка и да крещят колкото им сърце иска. Защото няма начин да се предотврати това, което всеки си намисля. Достатъчно е да си представиш нещо, за да се превърне то в действителност. Никъде тук не съществува нищо сигурно, нищо положително! И тъй, стори ми една-единствена милост и махни от света всички други обитатели, за да не ме ограничават в моя красив собствен свят.

– Ха, хм! – изрече Бог колебливо и върна създанието на мястото му в световната система, където то незабавно започна да се вайка.

– Значи и с проект Б нещата не стоят както трябва – установи Все-силният и изключи времето.

Двамата главни ангели направиха доста недоволни физиономии, доколкото това подобаваше, и веднага предложиха услугите си да внесат нови проекти.

Ала Всевишният махна с ръка:

– Какво приказвате, работата със сътворението на света не е чак толкова бърза. Тези ваши два свята не струват. Може би по-късно ще ви хрумне нещо по-добро. На първо време и така става.

С тези думи той взе двата модела на света и за по-удобно ги постави един в друг в небесния килер за вехтории.

След няколко децилиона години Творецът случайно хвърли поглед отново към този ъгъл и забеляза, че двата бракувани свята работеха.

Той извика двамата ангели при себе си и попита кой си е позволил да пусне времето, та световите продължават да са в пробно изпитание.

– Аз си взех само останалото ми време – призна си малко страховливо ангелът на проект А.

– И аз само моето – присъедини се ангелът на проект Б.

– Да, да – заобяснявах един през друг двамата, – ние просто искаме да опитаме кой свят е по-издръжлив, ако вървят едновременно.

– Тъй ли? – благо кимна създателят. – Я да проверим тогава какво се е получило.

И той отново бръкна в комбинираната световна система и извади един обитател. Че винаги уцелваше когото трябва, се разбираше от само себе си.

– Е? – полюбопитствува той. – Как е сега при вас?

– Отлично – отговори човекът, защото това бе човек.

– Как става така? Нали в света А се тюкхаха, че всичко било тъй предопределено, че нищо не можело да се промени, а в света Б се оплак-ваха, понеже каквото и да си намислил човек, веднага се сбъдвало и за-това нямало нищо сигурно.

– Да, Господи, тъкмо това оправихме. От двата свята направихме нов, наш собствен. Тъй като ние образуваме едно особено Дружество за подобряване на света.

– Това вече е прекалено! И как го сторихте?

– Много просто. Световите си вървят, ние на това разчитаме. После вземаме от Б фантазията, а от А закона. Така постигаме допълването.

Каквото представяме за желателно, действително го вършим, а неотменимото използваме за разумни цели.

– Не е лошо! Та вие се насочвате по този начин тъкмо към разумния свят, който очаквам. Е, в такъв случай можете да си го създадете сами, аз ще го утвърдя. А ти кой си всъщност?

– Аз съм инженерът.

КРАЙ

© 1990 Виолета Тончева, превод от немски

Kurd Laßwitz
Die Weltprojekte, 1908

Сканиране: Xesiona, 2009
Разпознаване и редакция: NomaD, 2009

Издание:

Курд Ласвиц. Апикис
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1990
Рецензент: Людмила Стоянова
Редактор: Димитричка Железарова
Оформление: Богдан Маврадинов и Жеко Алексиев
Рисунка на корицата: Текла Алексиева
Художествен редактор: Иван Кенаров
Технически редактор: Ангел Ангелов
Коректори: Паунка Камбурова, Янка Енчева

Bis zum Nullpunkt des Seins
Verlag Das Neue Berlin, Berlin, 1979

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11518>]